

Skriveverksted for representanter om å skrive aldersuttalelser

Innledning ved Mona Riktor, høsten 2015

Vergeforeningen

Styrker og svakheter ved den medisinske undersøkelsen

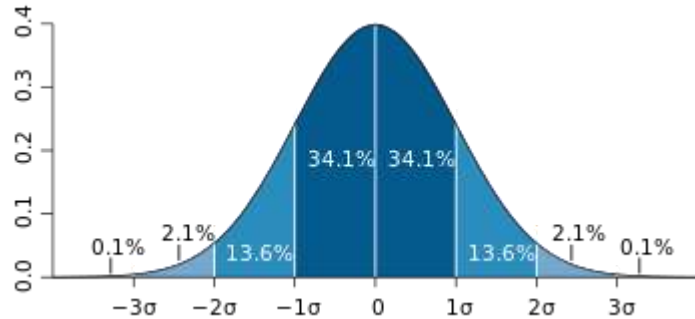
Svakheter:

- Store standardavvik
- Antatt tidligere skjelettmodningen i dag samt hos noen andre etnisiteter, bl.a. i Asia og nærmere ekvator
- Helhetsvurderingen er avhengig av andre kilder - usystematisk

Styrke:

- Får skilt indikasjoner på alder

Standardavviket er mål for spredning

Mørkeblå farge viser verdier som er under ett standardavvik fra gjennomsnittsverdien. I en [normalfordeling](#) vil 68,27 % av datasettet være under ett standardavvik fra gjennomsnittet. 95,45% er under to standardavvik fra gjennomsnittet (himmelblå farge), 99.73% under tre standardavvik og 99.994% under fire.

Standardavvik

Jenter: Ferdig utvikst håndskjelett ved 18 års alder

-1 SD er +/- 12 mnd. Dvs 67 % av de som har skjelettalder 18 år vil være 17-19 år gamle.

-2 SD er +/- 24 mnd. Dvs 95 % vil være 16-20 år gamle.

-5 % vil befinne seg utenfor to standardavvik og være yngre enn 16 eller eldre enn 20 år.

Gutter Ferdig utvikst håndskjelett ved 19 års alder

-1 SD er +/- 15 mnd. Dvs 67 % av de som har skjelettalder 18 år vil være 16 år 9 mnd – 19 år 3 mnd.

-2 SD er +/- 30 mnd. Dvs 95 % vil være 15 år 6 mnd – 20 år 6 mnd.

-5 % vil være yngre enn 15+6 eller eldre enn 20+6.

Systemets perspektiv

Styrker:

- Grunnlag for å skille mellom ungdom og voksne i mottakssystemet
- Grunnlag for asylbehandlingen – særskilte hensyn til barn, EMA definert som sårbar gruppe
- AU har resultert i høyere andel reelt mindreårige søkere og færre godt voksne

Svakheter:

- Usikkerhet ved undersøkelsene – må bruke skjønn

Guidelines 2011 - UNHCR

Verification of the child's age should take into account:

- The **physical appearance** of the child and his or her **psychological maturity**, considering a balance of physical, developmental, psychological, environmental and cultural factors.
- Because there are no scientific age determination procedures that are fully reliable, if scientific/objective methods are used for age assessment purposes, **margins of error should be taken into consideration.**
- Such methods must **respect human dignity** and do no harm. The youth or child should give informed consent. The procedure should be undertaken by a multi-disciplinary team and independent professionals.
- The child should have **the benefit of the doubt.**
- The child's statements.
- Supporting documentation.

UDIs retningslinjer

RS 2010-183 pkt. **3.1 Politiet**

- I forbindelse med politiets registrering av en asylsøker skal politiet alltid vurdere om søkerens oppgitte alder er sannsynlig. Finner politiet at det er tvil om søkerens oppgitte alder, skal politiet anmerke dette, samt gi sin egen vurdering av søkerens alder i skjemaet for ankomstregistrering av asylsøkere. Saksbehandleren hos PU skal også gi informasjon til søkeren om betydningen av å få klarlagt alder og gjøre påtegning om alder som det fremgår av [vedlegg 1](#).

UDIs retningslinjer

PN 2012-011 Behandling av asylsaker fra enslige mindreårige søkere - særlig om aldersvurdering

- Barnekonvensjonens artikkel 3: "barnets beste være et grunnleggende hensyn" i alle beslutninger som offentlige myndigheter foretar som berører barn.
- Helhetsvurdering av barnets situasjon.

PN 2012-011

3.2. Alderen fastsettes på bakgrunn av en helhetsvurdering

UDI kan fastsette en ny alder ut fra en helhetsvurdering av saken. Momenter som kan vektlegges ved aldersvurdering (ikke uttømmende):

- Medisinsk aldersundersøkelse
- Opplysninger fra asylintervju som kaster lys over alder
- Hvor sikker søkeren er på at oppgitt alder er rett alder
- Søkerens utseende og framtoning (både UDI-ansattes observasjoner og observasjoner fra for eksempel politi, mottaksansatte, helsepersonell m.fl. kan være relevante)
- Hvilken alder søkeren har oppgitt i andre land
- Om søkeren har gitt verifiserbare opplysninger og dermed bidratt til å oppklare sin identitet
- Troverdigheten i saken generelt
- Hvorvidt søkeren har fremlagt dokumenter med tilstrekkelig notoritet som kan bekrefte identiteten. Eventuelt hvorvidt søkeren har muligheter til å fremskaffe dokumenter fra hjemlandet og har gjort et reelt forsøk på å skaffe dette. Søkeren skal alltid oppfordres til å fremskaffe identitetspapirer.
- Den medisinske aldersundersøkelsen kan ikke konstatere søkerens presise alder, og konklusjonene skal følgelig benyttes som ett av flere momenter i aldersvurderingen.

PN 2012-011 (forts.)

3.4. Utgangspunkter for bruken av alderskonklusjonen fra den medisinske aldersundersøkelsen

Kategorier:

- A Over 18 (100/0 %)
- B Svært lite sannsynlig at søkeren er under 18 (90/10 %)
- C Lite sannsynlig at søkeren er under 18 (70/30 %)
- D Tvil (50/50 %)
- E Under 18 (mer enn 50 % sannsynlig)

Dersom det vurderes at søkeren kan være under 18 år, vil barnelegen også foreta en 16-års vurdering. Dette vil altså kun være tilfellet dersom man har krysset av for punktene C, D eller E i aldersvurderingen over. Barnelegen vil da også krysse av for én av de følgende kategoriene:

- F Over 16 (100/0 %)
- G Svært lite sannsynlig at søkeren er under 16 (90/10 %)
- H Lite sannsynlig at søkeren er under 16 (70/30 %)
- I Tvil om under 16 (50/50 %)
- J Under 16 (mer enn 50 % sannsynlig)

UDIs forskningsprosjekt

Startet desember 2013, ferdig februar 2016

Ansvarlig forskningsorganisasjon: Norsk Regnesentral

Formål:

- Bedre metoder for å måle den fysiske utviklingen hos barn eller unge voksne,
- Bedre metoder for å fastsette kronologisk alder på grunnlag av slike målinger,
- Et bedre grunnlag for fastsettelse spesielt om han/hun er eldre eller yngre enn 18 år.

UDI-forskning: Statusrapport februar 2015

1. Bedre forståelse av kombinert data. Det er observert at forholdet mellom skjelett- og tannvurdering har blitt endret.
2. Bedre forståelse av dentale variasjoner mellom folkegrupper
3. Analyse av MR-bilder (hånd)
4. Alternative metoder til odont. AU ved bruk av 3D-bilder
5. Administrativt: Div. møter + opprettet web-side:
<http://www.nr.no/en/projects/development-improved-methods-or-basis-medical-age-assessments-minors-and-young-adults>

Budsjett: kr 2 400 000 + moms = kr 3 000 000

Generelle begrunnelser for kritisk bruk av AU

- Skjelettmodningen i dag går raskere enn for noen ti-år siden.
- Det er sannsynlig at skjelettmodningen er avhengig av etnisitet, og at enkelte etnisiteter har raskere skjelettmodning enn den kaukasiske populasjonen. Pubertetsutviklingen kommer tidligere hos barn som vokser opp nærmere ekvator. Det kan også være genetiske forskjeller.
- Uavhengig av momentene ovenfor har de gjeldende medisinske metodene for å sannsynliggjøre alder (tann- og håndrotrøntgen) store standardavvik (SA). Innenfor SA 1 (68,2%) har jenter avvik på 12 måneder og gutter 15 måneder. Innenfor SA 2 (95%) har jenter avvik på 24 måneder og gutter 30 måneder. For SA 3, som gjelder 5 %, er avviket større. Dette er ved beregnet skjelettmodning ved hhv, 18 og 19 år.

Relevante kriterier for aldersvurdering

Søkerens opplysninger og vurdering av den alderen han/hun oppgir

- Hvor sikker søkeren er på oppgitt alder
- Hva søkeren selv kan knytte til alderen, bl.a. hendelser
- Hvor kommer søkeren fra? Nærmere ekvator?
- Hvilken alder søkeren har oppgitt i andre land og grad av overensstemmelse med opplysninger til PU
- Om søkeren har gitt verifiserbare opplysninger til å avklare egen identitet
- Om søkeren har framlagt dokumenter med tilstrekkelig notoritet som kan bekrefte identiteten

Relevante kriterier for aldersvurdering (forts.)

Fysiske observasjoner, bl.a.

- Kviser? (hormonproduksjon)
- Adamseple? Stemmeskiftet (13-14 års alder)?
- Hår-/skjeggvekst: Har gutten begynt å barbere seg? Hver dag? (I vesten starter dun over leppa ved 14-16 års alder. Kinn og hake noe senere)
- «Armer-og-bein» - hvor utviklet virker ungdommen? «Hengslete» eller utvokst? Relative proporsjoner? Kroppsbygning? Kraftig/spinkel? Er kroppen fortsatt i vekst? Ref. generell høydeutvikling (høydevekst skyter fart ved 9-13 års alder, 9-10 cm i året. Ca. 2 år. Saktere vekst fram mot 16-18 års alder)
- Muskler?
- Hvordan virker ansiktshuden? Glatt, myk? Rynker? Herdet?
- Hvordan ser hendene ut? Preget av fysisk arbeid?

Relevante kriterier for aldersvurdering (forts.)

Kognitive og psyko-sosiale observasjoner, atferd og reaksjonsmønstre:

- Relasjon til jevnaldrende
- Relasjon til voksne – selvstendig vs. trygghets- og kontaktsøkende?
- Grad av plastisitet vedr. Relasjonstilknypning, utøvelse av selvregulering og belønning (lyst/behag) (utvikles fra pubertetsstart og fram mot 20-25 års alder. Disse områdene er like formbare i ungdomsårene som i småbarnsalder)
- Selvsikkerhet vs. usikkerhet – tidlig vs. senere utviklingsnivå?
- Modenhet: Grad av strategisk tenkning, resonnement, flere perspektiver, ansvar osv
- Evne til tilegnelse av språk (antakelig optimal ved 12-14 års alder)

UDIs ønsker til aldersuttalelsene

Det er viktig at uttalelsen tar utgangspunkt i søkerens oppgitte alder - hva representanter mener om denne opp mot hvordan de opplever søkerens mest sannsynlige alder. Dette er særlig viktig der det er stort avvik mellom oppgitt alder og hovedkonklusjon i AU. Vi ser i flere tilfeller at representanter fokuserer mer på hovedkonklusjon i AU. Eksempelvis at søkeren absolutt ikke kan være 20 år, men hva med 17 og et halvt / 18 år osv.. Representanten må gjerne si noe om hovedkonklusjonen også opp mot deres oppfattelse av søkerens alder, men ta alltid med hva de mener om søkerens oppgitte alder.

UDIs ønsker til aldersuttalelsene

Vi ser også at mange uttaler at oppgitt alder fremstår sannsynlig gjennom prosessen (PU, ANK, INT) selv om søkerens opplysninger endres noe underveis som følge av reisetid osv. Eksempelvis kan en søker opplyser å være akkurat 15 år til PU, og representant uttale at oppgitt alder fremstår sannsynlig. Under ANK kan det fremkomme at søkeren ble opplyst å være 15 år da han forlot Afghanistan og at han har vært på reise i 9 - 10 måneder, og representanten kan uttale at oppgitt alder fremstår sannsynlig. I slike tilfeller fint om representant presiserer hvilken oppgitte alder de mener fremstår mest sannsynlig dersom det er variasjoner.

UDIs ønsker til aldersuttalelsene

- Representanter kan være usikre på søkerens alder, og det er helt lov. Da er det også fint å formidle dette.
- Dersom representanten kommer med en påstand, er det fint at denne begrunnes. Eks; «Jeg mener søkeren fremstår å være X år gammel fordi»; og ramse opp grunner.
- Det er viktig å presisere at det er søkerens fysiske alder vi skal vurdere.
- Representanter må gjerne opplyse UDI om søkerens sårbarhet. Opplysninger knyttet til sårbarhet vil behandles under sterke menneskelige hensyn. Er ikke relevant i sammenheng med alder.

Å skrive formelle brev

- Brevmal / Struktur / avsnitt – ryddig og oversiktlig
- Budskap – hva vil jeg formidle?
- Overskrift – signaliserer innholdet
- Referanse (f.eks. ankomstintervju eller AU)
- Påstander bør begrunnes
- Konklusjon – poengtering av budskapet
- Språk:
 - Så korrekt språk som mulig
 - Unngå ladete uttrykk
 - Ikke påstå noe du ikke kan dokumentere – men: «det ser ut som at...» o.l.
 - Skriv korte setninger så langt det er mulig.
 - Bytt ut substantivtunge setninger med verb der det er naturlig. Skriv enkle setninger.

Noen web-adresser

- http://www.sinneshelse.no/artikler/gutters_pubertet.htm
- <http://www.vekststudien.no/>
- En sannsynliggjort alder, Marie Sletten:
<https://www.duo.uio.no/handle/10852/37136>
- UNHCR Workshop 2004 – age assessment: <http://www.separated-children-europe-programme.org/p/1/91>
- Diverse publikasjoner:
<http://vergeforeningen.no/category/aldersunders%c3%b8kelse/aldersundersokelsenforskningogpublikasjoner/>